

ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

ст. викладач Лисиця В.І., студентка Кулик Л.А.

Процес реформування житлово-комунального господарства свого часу пережили всі розвинені країни світу. Шукаючи виходу із складної ситуації, уряди цих країн провадили політику, що мала забезпечити державну підтримку підприємств житлово-комунальної сфери і, водночас, сприяти якомога ширшому залученню приватного сектору до надання послуг. Завдяки залученню приватних підприємств виникло і розвинулося конкурентне середовище. Зрозуміло, що за таких умов підвищилася ефективність надання житлово-комунальних послуг і знизилася їх вартість. Окрім того, істотно збільшився приплив капіталу: порівняно з центральним урядом чи муніципалітетами, приватні бізнесмени мали набагато кращі можливості залучати приватний банківський капітал. Відтак підприємства, впровадивши новітні технології, почали працювати набагато ефективніше, споживачі навчилися економно споживати енергоресурси. Вдалося скоротити витрати виробництва і здешевіти житлово-комунальні послуги, суттєво покращивши їхню якість. Одночасно уряди цих країн проводили цілеспрямовану соціальну політику, що гарантувала захист малозабезпеченим родинам і заохочувала широку громадськість до участі в здійсненні тарифної реформи.

Житлово-комунальне господарство займає в Україні третє місце після металургійної та хімічної промисловості за обсягами споживання енергоносіїв і перше місце - по споживанню тепла. Так, у період з 2005 по 2008 рік, щорічне споживання природного газу підприємствами житлово-комунального господарства України складало 11,6-14,3 млрд. м³, а електроенергії – близько 12 млрд. кВт-год, тобто, відповідно, 10-12% та і 5-6% від їх загальнодержавного споживання. Через незадовільний технічний стан обладнання і застарілі технології до 30-40 відсотків складових енергетичних та матеріальних ресурсів витрачається марно. А реальних стимулів до ощадливого господарювання поки що немає.

Енергозбереження – це найбільш ефективний шлях щодо зниження собівартості комунальних послуг в Україні. Вже декілька років ніхто ні в Україні, ні за її межами не заперечує той факт, що на найближчу перспективу одним з найголовніших шляхів виходу країни з енергетичної кризи має стати підвищення енергоефективності та енергозбереження.

Напрями прискорення реформування житлово-комунального господарства спрямовані на:

- здешевлення вартості та підвищення якості житлово-комунальних послуг;
- забезпечення прозорості встановлення тарифів на ці послуги;

• збільшення джерел їх фінансування при забезпеченні гарантій для соціально незахищених верств населення.

Серед головних напрямів, що затверджено, є такі, що безпосередньо відносяться до енергозбереження:

- розробити фінансові механізми впровадження ресурсозберігаючих технологій з метою здешевлення вартості житлово-комунальних послуг та відповідного зниження тарифів;
- сприяти залученню інвестицій для розвитку організацій з обслуговування і ремонту об'єктів житлово-комунального господарства;
- удосконалити механізм фінансування та кредитування житлово-комунального господарства.

Що ж обтяжує впровадження заходів з енергозбереження? Це відсутність обґрунтованих належним чином пропозицій (бізнес-планів) з енергозбереження; відсутність дієвих механізмів залучення інвестицій до реалізації проектів з енергозбереження та повернення фінансових ресурсів, що залучені; відсутність кваліфікованих енергоменеджерів, спроможних забезпечити прибутковість інвестиційних проектів з підвищення енергоефективності та енергозбереження; відсутність економічних стимулів до енергозбереження; неспроможний управлінський персонал; недостатня законодавча база; відсутність вільних коштів.

Що треба зробити для підвищення енергоефективності комунальних підприємств:

- вдосконалити законодавчо-нормативну базу з енергозбереження;
- запровадити прозору та економічно виправдану систему встановлення тарифів, що стимулює енергозбереження;
- розробити механізми впровадження ресурсозберігаючих технологій з метою здешевлення вартості послуг;
- впровадити на підприємствах систему енергетичного менеджменту;
- розробити технічні, фінансові, юридичні та екологічні аспекти енергозберігаючих проектів з урахуванням пріоритетів підприємств;
- вдосконалити технологічне оснащення й поліпшити показники роботи підприємств шляхом реалізації енергозберігаючих проектів.

Що ж потрібно робити, щоб забезпечити якість житлово-комунальних послуг на рівні світових стандартів не підвищуючи тарифи?

Варто звернутися до досвіду розвинутих країн, які, використовуючи енергозбереження в якості інструменту для зниження собівартості комунальних послуг, змогли позитивно і за короткий час вирішити цю проблему. Сьогодні вже є багато прикладів використання цього досвіду не тільки за кордоном, а й в Україні. І цей досвід підтверджує, що енергозбереження це складний але ж і найбільш ефективний шлях щодо зниження собівартості комунальних послуг.